

ERIÄVÄ MIELIPIIDE TYÖELÄKEINDEKSIJÄRJESTELMÄÄ ARVIOIVAN TYÖRYHMÄN LOPPURAPORTTIIN

Me allekirjoittaneet indeksityöryhmän jäsenet emme voi yhtyä työryhmän enemmistön kantaan siinä, että nykyistä työeläkeindeksin tarkistusmenettelyä ei ole tarpeen muuttaa. Jos työryhmän enemmistön esityksen mukaisesti minkäänlaisiin toimenpiteisiin ei ryhdytä, jatkuu eläkkeensaajien aseman heikkeneminen suhteessa palkansaajiin nykyistä tahtia myös tulevaisuudessa. Tätä me emme voi hyväksyä.

Työeläkeindeksi on määräytynyt ns. taitetun indeksin mukaan vuodesta 1996 alkaen. Aluksi se koski 65 vuotta täyttäneitä eläkeläisiä. Vuodesta 2005 lähtien taitettua indeksiä on noudatettu kaikissa maksussa olevissa työeläkkeissä.

Kuten Eläketurvakeskuksen selvityksestä *Eläkkeen kehitys eläkeaikana* (29.5.2012) tulee ilmi, on tämän 17 vuoden aikana työeläkkeiden kehitys jäänyt selvästi jälkeen identtisten ryhmien kehityksestä. Vuodesta 1995 vuoteen 2010 ansiotasoindeksi on noussut kaksi kertaa enemmän kuin työeläkeindeksi.

Osa suomalaisista eläkkeensaajista on pienituloisia, osa köyhiä. Nykyisen työeläkeindeksin takia pitkään eläkkeellä oleminen lisää pienituloisuutta ja köyhyyttä. Tilastokeskuksen, Tulonjako 2010, selvityksen mukaan ylivoimaisesti suurin toimeentulovaikeuksissa olevien sosioekonominen ryhmä on eläkkeensaajat. Heitä on maassamme 200 000 kotitaloutta. Vakava-asteisimmat toimeentulovaikeudet ovat myös lisääntyneet huomattavasti. Ne kääntyivät kasvu-uralle jo vuonna 2009. Kun suurissa toimeentulovaikeuksissa vuonna 2008 oli maassamme 50 000 eläketaloutta, oli luku vuonna 2010 jo 65 000 eläkeläistaloutta.

Työeläkeindeksijärjestelmä ja indeksin rakenne ovat ratkaisevia eläkkeen ostovoiman kehitykselle. Nykyinen työeläkkeiden indeksitarkistusmenettely ei ole mielestämme oikeudenmukainen. Eläketulon kehitys jää liikaa jälkeen ansiotulojen kehityksestä. Mielestämme ansiotason nousun painoarvoa on työeläkeindeksissä nostettava. On myös selvitettävä vaihtoehtoja, miten pienet työeläkkeet voidaan huomioida indeksitarkistuksessa nykyistä paremmin.

EHDOTUKSEMME INDEKSIJÄRJESTELMÄN KEHITTÄMISEKSI:

1. Esitämme, että eläkkeiden tarkistuksessa ryhdytään käyttämään indeksiä, jossa palkkatason muutoksen paino on 30 % ja hintatason nousun paino on 70 %. Tämän mallin aiheuttamat lisäkustannukset ovat noin kolmasosa puoliväli-indeksiin siirtymisen kustannuksista.
2. Esitämme myös, että indeksitarkistus tehdään kahdesti vuodessa saman mallin mukaan, joka oli käytössä vuosina 1977 - 1984. Tuolloin työeläkkeisiin tehtiin kunkin vuoden heinäkuun 1. päivänä indeksitarkistus, jonka määrä oli kaksi viidesosaa vuoden vaihteen arvioidusta indeksitarkistuksesta.

Helsingissä 18.12.2012

Matti Hellsten

Jouni Mykkänen

Sirkka-Liisa Tarjamo